

THE IMPORTANCE OF CHILDREN'S LITERATURE IN READING DEVELOPMENT

Ruhan ÖZDAMAR*

Arzu KELEŞOĞLU**

Fatma SAÇAR***

*Dumlupınar Üniversitesi, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Tezsiz Yüksek Lisans Mezunu, MEB Okulöncesi Öğretmeni ruhanozdamar@icloud.com

**Dumlupınar Üniversitesi, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Tezsiz Yüksek Lisans Mezunu, MEB Türkçe Öğretmeni, arzukelesoglu61@gmail.com

***Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Yönetimi ve Teftişi, Tezsiz Yüksek Lisans Mezunu, MEB Okulöncesi Öğretmeni, Müdür Yardımcısı (Müdür Vekili) sevbansacar@gmail.com

Received Date: 16.09.2022

Revised Date: 20.10.2022

Accepted Date:05.11.2022

Copyright © 2022 Ruhan ÖZDAMAR, Arzu KELEŞOĞLU, Fatma SAÇAR. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

The foundation for later educational opportunities is laid in early childhood, when reading and writing are indispensable basic skills. Even young children have the best prerequisites to become avid readers. Their curiosity, adventurousness and thirst for knowledge are the most important qualities for achieving these skills. Research shows how important reading is for children's language development. Children who read regularly often perform better in school and in their personal development and develop social skills such as empathy, a sense of responsibility and a sense of justice. It is obvious that the broad statement around the potential derived from children's literature can contribute, first of all, to the formation of active and competent readers, thus an important learning of the child in the educational process. Therefore, teachers and parents are in an important position to ensure that reading is an essential part of children's daily routine. Research has shown that children's literature develops children's imagination and creativity, supports language development, enriches vocabulary and raises awareness of various issues. In addition to these features, children can learn about themselves, their daily experiences and problems, the people and objects around them, and even about societies and traditions in faraway places. In other words, through literary books, children can experience situations and emotions that they do not have, see places they cannot see, and meet people they do not know and experience in their daily lives.

Keywords: Reading, Literature, Children's Literature

OKUMA GELİŞİMİNDE ÇOCUK EDEBİYATININ ÖNEMİ

ÖZET

Daha sonraki eğitim fırsatlarının temeli, okuma ve yazmanın vazgeçilmez temel beceriler olduğu erken çocukluk döneminde atılır. Küçük çocuklar bile ileride hevesli okuyucular olmak için en iyi ön koşullara sahiptir. Merakları, maceraperestlikleri ve bilgiye olan açlıkları bu becerilere erişebilmeleri için en önemli nitelikleridir. Araştırmalar, okumanın çocukların dil gelişimi açısından ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Düzenli olarak kitap okuyan çocuklar genellikle okulda ve kişisel gelişimlerinde daha iyi performans gösterirler ve duygudaşlık, sorumluluk duygusu ve adalet duygusu gibi sosyal beceriler geliştirirler. Çocuk edebiyatından elde edilen potansiyelin etrafındaki geniş açıklamanın, her şeyden önce aktif ve yetkin okuyucuların oluşumuna, dolayısıyla eğitim sürecinde çocuğun önemli bir öğrenmesine katkıda bulunabileceği aşikârdır. Bu nedenle, öğretmenler ve ebeveynler, okumanın çocukların günlük rutininin önemli bir parçası olmasını sağlamak için önemli bir konumdadır. Araştırmalar, çocuk edebiyatının çocukların hayal gücünü ve yaratıcılığını geliştirdiğini, dil gelişimini desteklediğini, kelime dağarcığını zenginleştirdiğini ve çeşitli konularda farkındalık meydana getirdiğini göstermiştir. Bu özelliklerin yanı sıra, çocuklar kendileri, günlük deneyimleri ve sorunları, çevrelerindeki insanlar ve nesnelere, hatta çok uzak yerlerdeki toplumlar ve gelenekler hakkında da bilgi edinebilirler. Başka bir deyişle, çocuklar edebi kitaplar aracılığıyla kendilerinin sahip olmadığı durumları ve duyguları deneyimleyebilir, göremedikleri yerleri görebilir, günlük yaşamlarında tanımadıkları ve deneyimlemedikleri insanlarla tanışabilirler.

Anahtar Kelimeler: Okuma, Edebiyat, Çocuk Edebiyatı

1. GİRİŞ

Eğitim, çocukların başarılı bir geleceğe doğru çıktıkları yolculukta ihtiyaç duydukları hayat başlangıcını yapabilmeleri için hayati önem taşımaktadır. Yeni nesil liderlerin, doktorların, öğretmenlerin ve değişim yaratanların potansiyelini ortaya çıkaran anahtardır. Eğitimin amacı, eğitilenin düşüncesinde ve eyleminde özgür olabileceği, ancak dünya görüşüne uygun bir şekilde kabul görebileceği bir duruma ulaşmaktır. Bu duruma ulaşmak için eğitim sistemi zaman zaman değerlendirilmeli ve karmaşık sorunlarla karakterize edilen bir çağda yeterli cevaplar vermeye yardımcı olabilecek yaratıcı teknikler üretilmelidir. Ele alınan bu konular arasında bireyleri öğrenmeye nasıl motive edebileceğimiz de yer almaktadır ve okuma etkinliği bu amaca ulaşmanın faydalı yollarından biridir (Nacer Bouhedjam, 2015).

Okuma, yazılı bir şeyden bilgi edinmenin bir yoludur. Okuma ve dinleme, bilgi edinmenin en yaygın iki yoludur. Okumadan elde edilen bilgi, özellikle kurgu veya mizah okurken eğlence içerebilir. Okuma bir alma faaliyetidir. Ancak, iyi ve kapsamlı bir anlayış elde etmek için bunun sessizlik içinde yapılması çok daha faydalı olabilir. Okumada sadece anlamak gerekli değildir. Okuma materyallerinin eleştirel ve yaratıcı bir şekilde işlenmesi de okuma sırasında yapılmalıdır. Okuma sadece bir hatırlama süreci değil, aynı zamanda eleştirel ve yaratıcı düşünme yönlerini de içeren zihinsel bir çalışma sürecidir. Daha da iyisi, bunun günlük yaşamda uygulanabilmesi durumunda ortaya çıkar. Okumanın günlük yaşamda büyük bir etkisi vardır. İnsanları kapsamlı bilgiye sahip kılan da budur (Pradani, 2021).

Okumak, insanların kendi dünyalarından başka bir dünyaya taşınmasını sağlar. Bir kitabın sayfaları arasında, kurgusal karakterlerin yaşamlarına dalabilir ve bireylerin kendi kültüründen tamamen farklı bir kültür hakkında bilgi edinilebilir. Ayrıca yeni kelimeler ve deyimler öğrenebilir, bir dizi duyguyu deneyimleyebilir, beceri ve bilgiler edinilebilir. Öğrenme potansiyeli nedeniyle, okumanın çocuk gelişimi üzerindeki etkileri çok büyüktür ve birçok çalışma faydalarını vurgulamıştır. Bu nedenle, öğretmenler ve ebeveynler, okumanın çocukların günlük rutininin önemli bir parçası olmasını sağlamak için önemli bir konudur (Dursunoğlu, 2007; Tanju, 2010).

Çocuklar için okumanın önemi küçümsenemez. Zevk için okumak, bir çocuğun eğitimine, sosyal ve bilişsel gelişimine, refahına ve ruh sağlığına fayda sağlayabilir. Çeşitli kuruluşlar tarafından yürütülen ve yaptırılan çok sayıda araştırma, okumanın bir çocuğun gelişimine sağladığı derin faydaları keşfetmiştir. Bir çalışma, okumanın daha sonraki okuryazarlık becerileri üzerindeki etkilerini, yetişkinler ve çocuklar arasındaki sosyal etkileşimi kolaylaştırdığını ve çocukları çevrelerindeki dünyayla ilişki kurmaya teşvik ettiğini detaylandırmaktadır. Ayrıca, okumanın bir çocuğun hayatı boyunca nasıl 'istikrarlı bir bilgi kaynağı' olabileceği de belirtilmektedir. Bu istikrar, metinlere sürekli olarak erişebilmelerini sağlar ve özellikle zorlu koşullarda büyüyen çocuklar için faydalı olabilir (Sever, 2013).

Okumanın bir çocuğun gelişimi üzerinde sağlayabileceği başka faydalar da vardır. Bunlar arasında ilk olarak bilişsel gelişim gelmektedir. Bilişsel gelişim, insan zekâsı, muhakemesi, dil gelişimi ve bilgi işlemeye ilgili olarak dünyanın nasıl algılandığı ve düşünüldüğünü ifade etmektedir. Çocuklara kitap okuyarak, onların dünyaları hakkında derin bir anlayış kazanmalarını ve beyinlerini arka plan bilgisiyyle doldurmaları sağlanabilir. Daha sonra bu edinilen arka plan bilgisini gördüklerini, duyduklarını ve okuduklarını anlamlandırmak için kullanırlar, bu da bilişsel gelişimlerine yardımcı olur. İkinci olarak duygudaşlık geliştirmek gelmektedir. Bir kitap okunduğu zaman, birey kendisini önün duran hikâyenin içine koyar. Bu, diğer karakterlerin hayatlarının deneyimlendiği ve nasıl hissettiklerinin anlaşılabilirliği için duygudaşlık geliştirilmesini sağlar. Çocuklar daha sonra bu anlayışı gerçek dünyada diğer insanlarla duygudaşlık kurmak için kullanabilirler. Ayrıca, çocuklar duyguları daha iyi anlayacak ve bu da kendi duygularını ve başkalarının duygularını anlamalarına yardımcı olacaktır. Bu da sosyal gelişimlerine önemli ölçüde yardımcı olur. Bir

diğer fayda da daha derin bir anlayış kazanmaktır. Bir kitap insanları her yere götürebilir: “başka bir şehre, farklı bir ülkeye, hatta alternatif bir dünyaya” (Tanju, 2010).

Bir çocuk kitap okuyarak, başka türlü tanıyamacağı insanlar, yerler ve olaylar hakkında bilgi edinmektedir. Bu da çocukların çevrelerindeki dünyayı ve kendilerinininkinden farklı kültürleri daha iyi anlamalarını temin etmektedir. Son olarak okuma ile daha güçlü ilişkiler kurulmaktadır. Bir ebeveyn çocuğuyla düzenli olarak kitap okursa, şüphesiz onunla daha güçlü bir ilişki geliştirecektir. Okuma, ebeveynlere hem ebeveynin hem de çocuğun sabırsızlıkla bekleyebileceği düzenli ve ortak bir etkinlik yapma fırsatı sunmaktadır. Bunun yanında, çocuklara ilgi, sevgi ve güvence duyguları sağlar ki bu da yetiştirme ve refah için kilit öneme sahiptir. Çocuklarla birlikte okumak, ömür boyu sürecek bir okuma sevgisi oluşturmaya destek olabilir. Çok sayıda araştırma, zevk için okuma ile sadece kendi dili değil, her konuda daha yüksek akademik başarı arasında bir ilişki bulmuştur. Çocuklarla birlikte okumanın eğitimleri üzerindeki faydaları geniş kapsamlıdır. İlk olarak geliştirilmiş edebi beceri sayılabilir. Ne söylendiğini tam olarak anlayamamaları bile, küçük çocuklarla birlikte yüksek sesle okumak, onlara kendi başlarına okumaya başladıklarında ihtiyaç duyacakları becerileri kazandırır. Çocuklara okumanın soldan sağa doğru odaklanarak elde edilen bir şey olduğunu ve sayfaları çevirmenin devam etmek için gerekli olduğunu gösterir (Tercanlı Metin ve Gökçay, 2014).

Çocuklara hayatlarının ilk aylarında bile kitap okumak, dil edinimine ve beynin dili işleyen bölümünün uyarılmasına yardımcı olabilir. Bunun yanında kelimelerin yüksek sesle söylendiğini duymak, çocukları başka türlü duyamayacakları bir dizi yeni kelime ve deyimle tanıştırmak. Bir çocuğa her gün kitap okunduğu zaman, çocuk her gün yeni kelimeler öğrenecektir. Ayrıca, düzenli ve tutarlı okuma, bir çocuğun konsantrasyon yeteneklerini geliştirmeye yardımcı olabilir. Ayrıca, bir çocuğun hareketsiz oturmayı ve uzun süre dinlemeyi öğrenmesine yardımcı olacak, bu da okullarında onlara fayda sağlayacaktır. Kitap okumak, karakterleri resmetmek, ortamlarını ve çevrelerini görselleştirmek ve bir sonraki adımda ne olacağını tahmin etmek için hayal gücünün kullanılmasına dayanmaktadır. Diğer insanlar, yerler, olaylar ve zamanlar hakkında bilgi edinmek istenildiğinde hayal gücünden yararlanılmalıdır. Buna karşılık, bu gelişmiş hayal gücü, çocuklar kafalarındaki fikirleri çalışmalarını bilgilendirmek için kullandıkça daha fazla yaratıcılığa neden olmaktadır. Son olarak, bir çocuğa ne kadar çok kitap okunursa ve çocuk kendi kendine ne kadar çok kitap okursa, bu konuda o kadar iyi hale gelecektir. Pratik yapmak gerçekten mükemmelleştirir ve bir çocuk ne kadar çok okursa, genel akademik başarısı ve empati gibi sosyal becerileri de o kadar iyi olacaktır (Özdemirci, 2000).

Bu kapsamda bu çalışmada okuma gelişiminde çocuk edebiyatının önemi incelenmektedir. Girişin ardından, makale şu şekilde bölümlere ayrılmıştır. Öncelikle okuma eğitiminin çocuklar üzerindeki etkileri, çocuklarda okuma becerisinin kazandırılmasında öğretmen ve ebeveynlerin sorumlulukları ele alınacaktır. Sonrasında edebiyat ve çocuk ilişkisi, çocuk edebiyatı ve çocuk edebiyatı eserlerinde olması gereken özellikler üzerinde durulacaktır. Bu araştırmanın akademisyen, ebeveynler ve gelecekte yapılması muhtemel araştırmalar için faydalı olabileceği düşünülmektedir.

2. OKUMA EĞİTİMİNİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Okuma eğitimi, okuryazarlık ve uygarlık gelişimiyle de bağlantılı olduğu için öğrenmenin en önemli yollarından biridir, 2008'den bu yana giderek artan sayıda gelişmekte olan ülke, ilkokulun ilk sınıflarında öğrencilerin okuma becerilerini değerlendirmektedir. Bu, bu faaliyetin kişisel başarı ve bir bütün olarak toplum üzerinde ne kadar önemli olduğunu ve özellikle erken yaşlarda bu hayati faaliyetin göz ardı edilmesinin birçok öğrenme sorunu anlamına geldiğini göstermektedir, okuyamayan öğrenciler daha sonraki sınıflarda başarılı öğrenme için ön koşul becerilere sahip değildir (Nacer Bouhedjam, 2015).

İlk olarak, okuma faaliyeti "anlam oluşturmak veya türetmek (okuduğunu anlama) için sembollerin kodunu çözmeye yönelik karmaşık bir bilişsel süreçtir. Dil edinimi, iletişim, bilgi ve fikir paylaşımı için bir araçtır. Okuma, amacı olan bir etkinliktir. Bir kişi bilgi edinmek veya mevcut bilgisini doğrulamak için ya da bir yazarın fikirlerini veya yazım tarzını eleştirmek için okuyabilir. Bir kişi aynı zamanda keyif almak ya da okuduğu dille ilgili bilgisini artırmak için de okuyabilir. Okuma amaçları okuyucunun metin seçimine rehberlik eder (NCLRC, 2021).

Okuma becerilerinin geliştirilmesi akademik başarı, başarı ve yaşam boyu öğrenme becerileri ile ilişkili olduğu araştırmalarla ortaya koyulmuştur. Okuma, akademik başarı ile güçlü bir şekilde bağlantılıdır. Capwell (2012), erken yaşlardan itibaren kitap okuma alışkanlığı edinen çocukların okula hazır olma oranlarının daha yüksek olduğunu ve bunun da genellikle akademik kariyerlerinin ve hayatlarının geri kalanında onlara fayda sağladığını belirtmektedir. Okumak ve okutulmak, öğrencilerin kelime dağarcığını, dinleme ve dil becerilerini, dikkatlerini ve meraklarını artırmanın yanı sıra harfleri, resimleri ve sayıları tanıma yeteneklerini de geliştirir. Okuma becerilerinin gelişimi, dil ve okuryazarlık becerileri için beyin kapasitesini geliştirir. Ayrıca, Terlitsky ve Wilkins (2015) okumanın çocukların mutluluk ve güven düzeylerini artırırken duygusal ve davranışsal sorunları da azalttığını iddia etmektedir. Öte yandan, Emam ve arkadaşları (2014), okuma becerilerini gecikmeli veya düzensiz bir şekilde edinen çocukların, yaşamlarının ilerleyen dönemlerinde okuma becerileriyle mücadele etmeye devam ettiklerini iddia etmektedir. Ayrıca içerik bilgisi, kelime dağarcığı ve diğer okuma ve akademik becerilere daha az maruz kalmaktadırlar. Dahası, bu araştırmacılar, birinci sınıfın sonunda zayıf okuyucu olan öğrencilerin, önemli iyileştirme çabaları ve müdahalesi olmadan ilkökul eğitimlerinin sonunda ortalama düzeyde okuma becerileri bile geliştiremeyebileceğini belirtmektedir.

Noor (2011), öğrencilerin okuma yoluyla eğitimlerinin merkezinde yer alan yeni bilgi ve birikimleri edindiklerini eklemektedir. Loan (2009) da öğrencilerin algılarını ve seçimlerini genişletebileceğini iddia ederek okumanın önemini vurgulamaktadır. Shoebottom'a (2015) göre okuma, öğrencilerin fikirleri algılamasına, cümleleri ve argümanları anlamasına yardımcı olur. Buna ek olarak, ABD Eğitim Bakanlığı, okumanın öğrencilerin öğrenme becerilerini geliştirmelerine ve ardından daha yüksek puanlar ve notlar almalarına yardımcı olduğunu belirtmektedir. Guthrie'ye (2008) göre, düzenli ve yaygın olarak okuyanlar, okumayanlara göre "daha başarılı" olma eğilimindedir. Ayrıca Palani (2012), büyük ölçüde okuma yoluyla geliştirilen anlama becerilerinin, düşünme becerilerini ve eleştirel düşünme ve yaratıcılığın temel bir bileşeni olan yeni fikirler üretme yeteneğini geliştirmenin yanı sıra eğitim başarısına doğrudan katkıda bulunduğuna inanmaktadır. Afterschool Alliance (2013), sık okuyan öğrencilerin daha iyi heceleyici, yazar ve düşünür olma eğiliminde olduğunu belirterek bu varsayımı desteklemektedir. Owusu-Acheaw ve Larson (2014) da okumaya ilgi duymayan öğrencilerin sınav performanslarının düşük olduğunu vurgulamakta ve öğrencilerin okuma alışkanlıklarını akademik performansla ilişkilendiren çeşitli çalışmalara atıfta bulunmaktadır. Jenkins (1967: Aktaran: Mahrooqi ve Denman, 2016), okumanın akademik başarıyla olan bağlantısına ek olarak, okumanın zevk ve kişisel gelişim için merkezi bir öneme sahip olduğunu vurgulamaktadır. Yazar, insanların dört seviyede okuduğunu iddia etmektedir. Yani, kelimeleri seslerle ilişkilendirirler, metnin gerçek anlamı için okurlar, okuduklarını yorumlarlar ve yeni fikir ve deneyimlerle karşılaşır. Jenkins, çocuk okuyucuların kelimeleri tanımaktan ve belirli bir amaç için okuyanların aradıkları gerçeklerle karşılaşmaktan zevk alacaklarını iddia etse de, okuyucuların metinden en çok keyif almasını sağlayacak olan, metne yapılan duygusal yatırım ve deneyimlerin genişletilmesidir. Jenkins burada şu inancı öne sürmektedir: "Okuma, insan doğasını - en iyisini, en kötüsünü, ikisinin arasındakileri - inceleme ve çalışma için sunar. Biz insanların hareket ettiği, düşündüğü ve hareket etme ve düşünme kapasitesine sahip olduğu çok

çeşitli, dağınık ve farklı yollar gözler önüne serilmektedir. Belki de karakteri şekillendirmede kişisel örneği bile aşar”.

Jenkins'e (1967) göre kişisel karakter, tarihteki önemli olayların ve anların bir başkasının bakış açısıyla yeniden yaşanmasıyla şekillenir. Okumak aynı zamanda insanların asla deneyimleyemeyecekleri ortamlarda güzellik ve fantezi bulmalarına ve kendi yaşamlarında bu tür bir istikrarın eksik olabileceği durumlarda bile yazarın "dolaylı istikrar" olarak tanımladığı şeyi elde etmelerine olanak tanır. Rebeck'a (2015) göre, okuyan insanlar daha yüksek düzeyde öz saygı ve kendini kabullenme yaşarken, aynı zamanda karar verme ve planlama konusunda daha fazla kolaylık yaşarlar. Yazar, hevesli okuyucuların ruh halleri veya depresyon duygularıyla ilgili zorluklar yaşama olasılıklarının daha düşük olduğunu belirtmektedir. Clark ve Rumbold (2006) ayrıca okuyucuların okumayanlara kıyasla kendilerine daha fazla güvendiklerini ve okumanın insanların diğer kültürler ve toplumlar hakkındaki bilgi ve anlayışlarını genişletmelerine yardımcı olabileceğini iddia etmektedir. Rebeck'a göre bu, okuyucuların başkalarıyla daha kolay iletişim kurmasını ve çekinmeden konuşmasını sağlar. Clark ve Rumbold, okuyucuların genellikle kendi toplumlarına daha fazla katıldıklarını ve diğer kültürleri okumayanlara göre daha iyi anladıklarını belirtmektedir. Kültür açısından Holte (1998), okumanın hayatın değerini anlamayı artırırken kültürel mirasın korunmasını da desteklediğini savunmaktadır.

Carter-Jones (2015) da Jenkins'e benzer bir duruş sergileyerek, okumayı öğrencinin iç dünyasında gerçekleşen hem bireysel hem de yaratıcı bir eylem olarak görmektedir. Yazar, okumayı, okuyucunun hayatın birçok karmaşıklığını görme, bilme ve deneyimleme yollarını geliştirebileceği bir yolculuğa benzetmektedir. Buna ek olarak, okuma eylemi okuyucuların bilgi tabanlarını geliştirmelerine ve değer yaratmalarına olanak tanır. Bu şekilde okuma, öğrencileri kendi sınırlarının ötesine geçebilen insanlar olarak hem yönlendirebilir hem de şekillendirebilir ki yazarın iddiasına göre bu sınırlar genellikle stereotipler, önyargılar ve diğer önyargılardan oluşmaktadır. Carter-Jones ayrıca okumanın insanların kendilerini daha iyi anlamalarına, toplumun aktif üyeleri olmalarına ve başkalarının fikirlerini, düşüncelerini, sözlerini ve eylemlerini değerlendirebilen ve bunları kendilerinininkilerle karşılaştırabilen eleştirel düşünürler olmalarına olanak sağladığını savunmaktadır. Sonuç olarak, öğrenciler değerlerini keşfedebilir ve bunları küresel toplumun başarılı üyeleri olmak için karakterlerini geliştirmelerine olanak tanıyacak şekilde eleştirel olarak inceleyebilirler. Lapp ve arkadaşları (2015) okumanın yaşam boyu öğrenme başarısının gelişimine katkıda bulunabileceğini iddia ederken, UNESCO genel olarak bu yaşam boyu öğrenme becerilerinin, özel olarak da okuryazarlık becerilerinin insanların topluma aktif olarak katılmalarını sağlayarak toplumsal mutluluğa ve genel refaha katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Bu psikolojik ve sosyal faydalara ek olarak, okumak bir dizi fiziksel avantaj da sunabilir. Örneğin, Yeni Zelanda Ulusal Kütüphanesi, Sussex Üniversitesi'nin bir araştırma raporuna atıfta bulunarak, okumanın kalp atışlarını yavaşlatarak ve stres ve gerginlik seviyelerini azaltarak insanların sağlığını iyileştirebileceğini belirtmektedir.

Wren (2001) okumayı öğrenmenin bilişsel temellerine ilişkin bir çerçeve sunmakta ve okumanın öğrenenlerin gelişimine olanak sağladığı çeşitli alanları açıkça vurgulamaktadır. Bu çerçeve bir dizi unsur içerir. Bunlardan ilki, yazılı metinden dilsel anlam çıkarma becerisi olarak tanımlanan okuduğunu anlamadır. Wren bu beceriyi dili anlama ya da dilin sözlü temsillerini anlama becerisi ve bir kelimenin yazılı temsillerini tanımayı içeren kod çözme becerisi olarak ikiye ayırır. Dili anlama doğal olarak birbiriyle ilişkili çeşitli yetenekleri kapsar. Bunlar arasında dil bilgisi veya bir dilin biçimsel yapılarının anlaşılması (fonoloji, sözdizimi ve anlambilim dahil) ve bireyin dünya hakkındaki bilgisi olan arka plan bilgisi (içerik ve prosedürel bilgi dahil) yer alır. Wren, bu iki yeteneğin bir araya gelmesinin, insanların birebir

yorumlamanın ötesine geçmesine ve "satır aralarını okumasına" veya mevcut bilgilerden çıkarımlar yapmasına olanak tanıdığını belirtmektedir.

Wren (2001) tarafından yazılı ve sözlü kelimeler arasındaki ilişkileri tanıma becerisi olarak tanımlanan kod çözme, kelime tanıma için hayati önem taşıyor ve şifre bilgisi ve sözlü ve yazılı kelimelerin birimleri arasındaki ilişkilerin sistematik bir kalıp izlemediği durumların farkındalığını içeren sözcük bilgisi gibi yeteneklerle ilgilidir. Bu iki bilgi biçimi, harf bilgisi, fonem farkındalığı, alfabetik prensip bilgisi ve basılı metnin dilsel anlamla ilişkili olduğunu anlamak gibi bir dizi yetenek üzerine inşa edilmiştir. Bu yetenekler okumayla meşgul olma yoluyla geliştirilir; aktif okuyucu olmayan çocuklar bunların birçoğunu hem okul hayatları boyunca hem de sosyal ve mesleki geleceklerinde eğitimsel ve sosyal başarı için ihtiyaç duydukları seviyelerde geliştiremezler.

Okuma etkinliği, zorunluluğa değil sevgiye dayandığı için çocukları öğrenmeye motive eder. Bu etkinlik çocuklara neyi okumayı sevdiğini seçme şansı verir, bu da etkinliği yapmak için içsel bir güdü olduğu anlamına gelir. Böylece öğretmen bu etkinliği, öğrencinin nefret edebileceği konularda bile daha sıkı çalışmasını sağlamak için kullanabilir. Bazı araştırma ve incelemeler ilkökul öğrencilerinin okumaya ayrılan 20 dakikaya karşı ne kadar tutkulu olduklarını göstermektedir. Bu deneyim, bu okul için teknoloji çağında kitap ve öğrenci arasındaki sönük ilişkiyi yeniden düzenlemeye yönelik yeni bir girişimdir. Dahası, motive olmuş öğrenciler interaktif öğrenme gibi farklı öğrenme aktiviteleri gerçekleştirmektedirler. Katılımcı okuyucular akranlarıyla fikir alışverişinde bulunur ve metinleri yorumlarlar. Okumalara olan bağlılıkları zamana yayılır, çeşitli türlere aktarılır ve değerli öğrenme çıktılarıyla sonuçlanır. O halde, öğretmenlerin yanı sıra ebeveynlerin de bilgiyi bir tür zorunluluk kuralına göre değil, rahatça aktarmak için farklı eğitim türlerini kullanmada yaratıcı olmaları şiddetle tavsiye edilmektedir (Kamil vd., 2016).

Buna ek olarak, okuma etkinliği öğrenmeyi motive eder çünkü bilişsel yetenekleri ne olursa olsun herkese eşit şans verir ve bu "sessizce okuma" ile başarılabilir. Bu etkinlik genellikle bireye tek başına çalışması için zaman verdiğinden, her öğrencinin anlaması ve katılması için iyi bir şanstır; ya öğretmenin sorularını yanıtlarak ya da sadece anlayamadıklarını sorarak. Sessiz okuma bu gibi durumlarda en uygun seçenektir çünkü tüm öğrenciler kendilerine uygun bir hızda okumaya teşvik edilir. Böylece, bir öğrenciyi dikkatlice okuması için zaman verildiğinde, metnin anlamını hızlı bir şekilde kavrayabilecek ve sonuç olarak daha iyi anlayabilecektir. Bu etkinlik öğrencilerin performansı üzerinde harika sonuçlar göstermiştir. Eğitim alanındaki çalışmalara göre, konularını sessizce okumak ve anlamak için zaman verilen öğrencilerin notları diğer öğrencilerden çok daha iyi olmuştur.

Okuma etkinliğinin bir diğer faydası da kendine güvenen bir kişilik geliştirmeye yardımcı olmasıdır. Yazının icadı M.Ö. dördüncü bin yıla dayandığından, kitaplar binlerce yıl önce farklı koşullar ve farklı kişiliklerle başlayan deneyimlerin birikimsel bir kayıdır. Bu birikim, okuyucuyu güçlü fikirler ve sağlam kararlarla besler, böylece sözünü söylemek için bu deneyimlerin üzerinde sağlam durmasını sağlar. Güven, kendini tanımak üzerine inşa edilir, çünkü kendini anlamak ilk düşüncedir, çünkü ancak kendi benzersizliğini anlarsa başkalarını da anlayabilir. Okumanın onu hızla kendisinin ötesine ve başkalarının yaşamlarına taşıyacağı umulmaktadır. ... engelli çocuk, başka insanların da engelli olduğunu ve bu yükün üstesinden geldiğini görür. Böylece, okuma erdemli bir yaşam yaratmaya ve öğrencilerin deneyimlerini genişletmeye yardımcı olabilir (Jenkins, 1967: Aktaran: Mahrooqi ve Denman, 2016).

Okumanın öğrencinin kendisi üzerindeki etkilerinin yanı sıra öğretmenler için de faydası yadsınamaz boyuttadır. Öğrencilere okumaları için zaman vermek, öğretmenlerin öğrencilerin yeteneklerini ve zayıflıklarını değerlendirmeleri için bir teşhis görevi olarak çalışabilir, bu görev öğretmenlerin telaffuz sorunlarını, işitme sorunlarını, görme sorunlarını ve Disleksi sorunlarını keşfetmelerini sağlar. Çocuklar farklı nedenlerle iyi ya da kötü okuyucu

olarak sınıflandırıldıklarından her çocuğu bu nedenleri analiz edecek ve gerekli yardımı sağlayacak kadar iyi tanımak öğretmenin görevidir. Buna ek olarak, bu etkinlik öğretmenin öğrencinin yaşadığı çevre ve karşılaştığı zorluklar hakkında daha fazla bilgi sahibi olmasına yardımcı olabilir çünkü Duygusal rahatsızlıklar, normalde zeki olan bir çocuğun okuma güçlüğünü açıklayabilir. . . Aile kavgaları, kardeşler arası rekabet ve sosyal ilişkilerdeki zorluklar gibi çocuğu güvensiz hissettiren durumlar, aynı zamanda bir tür duygusal rahatsızlık geliştirmeden belirli bir okuma zorluğuna neden olabilir.

Özetle, okuma etkinliği okulda ya da evde yapılan sıradan bir iş olmayıp, öğrenme için etkili bir yoldur. Geniş anlamıyla öğrenme "nasıl yaşanacağı"dır. Sevgi, eşitlik ve güven olmadan öğrenme gerçekleşmez. Ancak bilge bir öğretmen ya da ebeveynin varlığında bu değerler yine de elde edilebilir.

3. ÇOCUKLARDA OKUMA BECERİSİNİN KAZANDIRILMASINDA ÖĞRETMEN VE EBEVEYNLERİN SORUMLULUKLARI

Okumak keyif verir ve aydınlanma içerir. Bilinmeyenin kilidini açar. Bilgi toplumu için vazgeçilmez olan karmaşık bir bilişsel etkinliktir. Dolayısıyla, günümüz dünyasının çocukları okuyarak nasıl öğreneceklerini ve mevcut okuryazar topluma nasıl gireceklerini bilmelidir. Okuyan kişi başkalarını ışığa yönlendirebilir. Okuyan insanlar özgür olabilirler çünkü okumak cehaleti ve batıl inançları ortadan kaldırır (Cooper, Ryan ve Tauer, 2008). Okumak herkesin düşünme ve yaşama biçiminde devrim oluşturma gücüne sahiptir. Herkesin eleştirel ve yaratıcı düşünmesini sağlar. Öğretmenler her türlü okumayı, özellikle de sadece satırları değil, satır aralarını ve ötesini okumayı da içeren eleştirel okumayı vurgulamalıdır. Eleştirel bir okuyucu yazarın varsayımlarına, çıkarımlarına ve sonuçlarına meydan okur ve okuduklarının doğruluğunu, güvenilirliğini, kalitesini ve değerini önceki deneyimleriyle geliştirdiği sağlam ölçütler veya standartlar temelinde değerlendirir. Bu tür bir okuma, çocukların, bilgisayar multimedya ve göz gezdirme ve tarama gibi diğer faaliyetler yoluyla daha iyi kapsamlı beceriler edinmeleri için açık bir yol açar. Okuma becerisi edinmenin yolları ve araçları olmasına rağmen, bunu ciddi şekilde etkileyen birkaç faktör vardır. Öğretmenler bu engellerden kaçınmak ve öğrencilerinin okumalarını kolay, etkili ve başarılı kılmak için dikkatli olmalıdır (Ediger, 2007). Öğretmenler, öğrencilerin okuma alışkanlıklarını geliştirmelerinde birincil kaynaktır. Onların tavsiyeleri ve teşvikleri, öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarını geliştirmede bir adım daha ileri gitmelerine yardımcı olacaktır. Öğretmenler başlangıç aşamasındaki okuyuculara fonetik öğretebilir ve harflerin ve kelimelerin seslerini doğru telaffuz etmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca, okuma programıyla doğrudan ilişkili olduğu için birinci sınıfta yazma görevini de vurgulamalıdır. Yeni kelimeleri tanımaları için onlara heceleme öğretilebilirler. Öğrencilere yaşlarına, zamanlarına ve kapasitelerine göre okuma materyallerinin seçimi ve okuma seviyelerinin belirlenmesi konusunda özel yardım verilebilir. Öğrencileri azimli okuyucular olmaları için cesaretlendirmek ve ilgilerini çekmek konusunda önemli bir rol oynamaları gerektiğinin farkına varmalıdırlar (Jose ve Raja, 2011).

Bir beceri olarak okuma, müfredatın tüm alanlarına nüfuz eder. Aynı zamanda dil öğreniminin de doğal bir parçasıdır. Öğretmenler, çocukların okuma alışkanlığını geliştirmeleri için birincil kaynaktır. Bu görevi ancak rollerini etkili bir şekilde oynayabilecek yeterliliğe sahip olduklarında yerine getirebilirler. Onların tavsiyeleri ve teşvikleri, hedefe ulaşmada uzun bir yol kat edilmesini sağlayacaktır. Öğretmenlerin çocukları telaffuz, kelime dağarcığını zenginleştirme, akıcılık ve doğruluk kazanma konularında eğitmesi gerekir. Öğrencilere yaşlarına, zamanlarına ve kapasitelerine göre okuma materyallerinin seçimi ve okuma seviyelerinin belirlenmesi konusunda özel yardım verilebilir. Öğretmenler, sınıf, okul veya kolej kütüphanesinde haftada en az üç kez okuma saati yapılmasının önemi konusunda ısrarcı olmalıdır. Okuma zevkli bir hale geldiğinde daha fazlasını bilmek için içten gelen bir arzu

doğar. Herkesin eleştirel ve yaratıcı düşünmesini sağlar. Okumak bilinmeyenlerin dünyasının kilidini açtığı için önemi her öğretmen tarafından ısrarla vurgulanmalıdır.

Ebeveynlerin bu konudaki sorumluluklarından bahsetmek gerekirse çocuklarının kitap okumasına yardımcı olduklarında, uzmanlar bir dizi psikolojik ve fiziksel fayda sağlayan duygusal ve fiziksel bir bağlanma deneyiminin oluştuğunu iddia ederken, bu olumlu erken okuma deneyimleri çocukların hem okul günlerinde hem de gelecekte başarı, başarı ve gelecekteki mutluluk şanslarını da artırmaktadır. Terlitsky ve Wilkins (2015), tüm ailelerin katılımını amaçlayan çeşitli okuryazarlık ve davranış müdahalelerini içeren okuryazarlık programlarının uygulanmasının bildirilen faydalarının bir özetini sunmaktadır. Bu faydalar, çocukların okuryazarlık becerileri ve davranışlarındaki iyileşmeler üzerinde yoğunlaşmakta ve hatta ebeveynlik becerilerinin genel düzeylerini de iyileştirebilmektedir. Terlitsky ve Wilkins tarafından tanımlanan bu ve önerilen eylem planlarının olumlu okuryazarlık ve davranış sonuçları çoktur ve erken yaşlardan itibaren okuryazarlık becerilerinin ve kitaplar hakkında bilginin geliştirilmesi, okuma zevkinin artması, kişisel ve sosyal becerilerin ve öğrenci bağımsızlığının gelişmesi, akılcı okumanın artması, güven ve mutluluk seviyelerinin artması, daha yüksek akademik başarı seviyeleri, gelişmiş çocuk-ebeveyn ilişkileri, okuma ve yazma için daha fazla motivasyon ve duygusal ve davranışsal sorunların azalmasını içerir.

4. EDEBİYAT VE ÇOCUK İLİŞKİSİ

Sözlüklerde, edebiyat için, “duygu, düşünce ve hayallerin, söz veya yazı halinde güzel ve etkili biçimde anlatılması sanatıdır” tanımı yapılır. “Edebiyat geniş anlamda, olarak yazılı söz demektir...Eskiden yalnız sanatlı, hatta özentili yazılar için kullanılmakta iken, bugün, - eskiden sanat dışı sayılan yazıları da içine alarak- insan zekasının vücuda getirdiği bütün eserleri anlatır olmuştur. Böyle sayılınca insan topluluğunun bir ifadesi; medeniyetin, bir devrin, bir milletin duygularının, fikirlerinin aynası olur” (Hızlı, 2006). Edebiyatı sadece sanatlı yazı olarak algılamamak gerekir. Çocuk Edebiyatı kavramına geçmeden önce “çocuk kime denir? ve çocuk denilince akla ne gelir?” sorularının sorulması gerekir (Yalçın ve Aytaş, 2003).

Çocuk, yetişkin birey gibi düşünülmemelidir. Onun hayal gücü, ufku yetişkin bir bireyden çok daha fazladır. Çocuk devler ülkesinde yasayan bir cüce gibidir. Onun için sihirli bir dünya vardır. Bu sihirli dünyada her isini görür. İşte bu sayede çocuk için masallar ve olağanüstü varlıklar aslında çok da yabancı kalmamaktadır. Çocuk duyduğu melodileri bir pınar gibi algılar ve bu melodilerden sürekli yararlanır. Çocuğun ihtiyaçlarını düşünecek olursak çocuğa bütün bu işleri yerine getirecek tek aracın aslında edebiyat olduğu görülmüştür. ”Dil, edebiyatın gücüyle islenir, incelik kazanarak hayat bulur. Edebiyat, çocuğun dilini, dolayısıyla da zekasını etkileyeceğine göre eserlerin çocuk ruhlarını dikkate alarak ele alınması daha doğru olacaktır” (Şimşek, 2002).

Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmak, onları okulda başarıya hazırlamanın önemli bir yönüdür. Çocukların dili nasıl öğrendiğine dair birçok farklı felsefe olsa da, çoğu kişi dilin farklı kullanımlarına maruz kalmanın gelişim sürecinin önemli bir parçası olduğu konusunda hemfikirdir. Çocuk edebiyatı, öğrenmenin temelini oluşturan dil becerilerinin ve diğer eleştirel düşünme becerilerinin gelişimini desteklediği için önemlidir. Ancak edebiyatın yalnızca dil becerilerini geliştirmedeki değerine odaklanmak, okumanın çocuğun gelişimine sağladığı diğer katkıları göz ardı etmek anlamına gelir. Çocuklar eğlenmek için okurlar ve bu süreçte daha iyi okuma becerileri ve daha fazla okumaktan keyif alma yetenekleri geliştirirler. Çocuk edebiyatı okumak çocuğun hayal gücünü harekete geçirdiğinden, okumak önemli bir görsel deneyim sağlar. Kitaplar, birçok kişinin fiziksel olarak asla ziyaret edemeyeceği ve göremeyeceği dünyalara "pencereler" açar ve öğrencileri asla akıllarına bile gelmeyecek durumları düşünmeye teşvik eder yani hayal dünyasına hitap eder (Temizyürek, 2003).

Çocuklara resimli kitaplar okumak, onları okuma becerilerini geliştirmek ve genişletmek için kullanacakları okuma stratejileriyle tanıştırmak. Genel olarak, bu kitaplar çoğu kelimenin seslendirilebilmesi için dikkatlice yazılmıştır. Resimler, kelimelerin ne anlama geldiğine dair ipuçları sağlar. Çocuklar, kitaplardaki resimler ile bu fikirlerin kelimelerle ifade edilme şekli arasında bağlantı kurmaktan hoşlanırlar. Çocukların hikâyelerden keyif almalarını sağlamak, onlara okumayı öğretmenin önemli bir parçasıdır çünkü çocuklar hikâyelerden keyif almaya başladıklarında, kitapları ellerine almak ve hikâyenin tadını çıkarmak için kelimeler arasında ilerlemek için daha fazla motive olurlar. Aslında, hikâyelerden hoşlanan çocuklar, kelimelere dayalı bir hikâyeyi "keşfedebilmekten" büyük ölçüde içsel bir değer elde ederler (Şirin, 2016).

5. ÇOCUK EDEBİYATI KAVRAMI

Çocuk edebiyatı teriminde daha önemli olan kelime edebiyattır. Çoğunlukla, yaratıcı sıfatının ondan önce geldiği hissedilir. Çocuk edebiyatı, küçük yaşta izleyicilere yönelik olduğu bilinen geniş bir alanı kapsar, ancak bu durum büyüklere yönelik olmadığı anlamına gelmez. Bu bölümde çocuk edebiyatının tanımı ve nitelikleri, amacı ve kapsamı çocuk edebiyatı eserlerinde bulunması gereken özellikler hakkında bilgiler verilecektir (Neydim, 2003).

5.1. Çocuk Edebiyatının Tanımı ve Nitelikleri

Çocuk edebiyatının tek veya yaygın olarak kullanılan bir tanımı yoktur. Genel olarak, "gençleri eğlendirmek veya eğitmek amacıyla üretilen yazılı eserler ve bunlara eşlik eden illüstrasyonlar bütünü" olarak tanımlanabilir. Bu tür, dünya edebiyatının kabul görmüş klasikleri, resimli kitaplar ve sadece çocuklar için yazılmış kolay okunur hikâyeler ile masallar, ninniler, fabllar, halk şarkıları ve esas olarak sözlü olarak aktarılan diğer materyaller de dahil olmak üzere çok çeşitli eserleri kapsar. Çocuk edebiyatı ilk kez 18. yüzyılın ikinci yarısında belirgin ve bağımsız bir edebiyat biçimi olarak ortaya çıkmıştır; bu tarihten önce en iyi ihtimalle sadece embriyonik bir aşamadaydı. Ancak 20. yüzyıl boyunca, edebiyatın tanınmış diğer dallarında olduğu gibi saygı görme iddiasını savunulabilir kılabilecek kadar önemli bir büyüme göstermiştir (Fadiman, 2021).

Bu tür, dünya edebiyatının kabul görmüş klasikleri, resimli kitaplar ve sadece çocuklar için yazılmış okunması kolay hikâyeler ve masallar, ninniler, fabllar, halk şarkıları ve öncelikle sözlü olarak aktarılan diğer materyaller veya daha spesifik olarak çocuklar ve gençler için tasarlanmış ve onlar tarafından kullanılan kurgu, kurgu dışı, şiir veya drama olarak tanımlanan geniş bir eser yelpazesini kapsar (Lerer, 2008).

Çocuk edebiyatı üzerine yazan bir yazar bu kavramı "çizgi romanlar, fıkra kitapları, karikatür kitapları gibi eserler ile sözlükler, ansiklopediler ve diğer referans materyalleri gibi baştan sona okunması amaçlanmayan kurgusal olmayan eserler hariç olmak üzere çocuklar için yazılmış tüm kitaplar" olarak tanımlamaktadır: "Çocuk Edebiyatı çalışmaları, çocuklarla ilişkili küresel bir fenomen olarak çizgi romanların önemine rağmen geleneksel olarak çizgi romanları yetersiz ve yüzeysel bir şekilde ele almıştır." (Hatfield, 2006).

Çocuk edebiyatının yaygın olarak resimli kitaplarla ilişkilendirilmesine rağmen, sözlü anlatılar matbaadan önce de varolmuş olup birçok çocuk masalının kökeni eski hikaye anlatıcılarına kadar uzanmaktadır (Smith, 2000). Seth Lerer (2008), Çocuk Edebiyatı'nın açılışında: A Reader's History from Aesop to Harry Potter kitabının girişinde şöyle diyor: "Bu kitap çocukların duyduklarının ve okuduklarının bir tarihini sunuyor.... Yazdığım tarih bir alımlama tarihidir". Yetişkinler kuşkusuz nüfusun bir kısmını oluşturmaktadır: çocuk kitapları yazılır, yayınlanmak üzere seçilir, satılır, satın alınır, gözden geçirilir ve genellikle yetişkinler tarafından yüksek sesle okunur. Bazen, örneğin tarihin parodisini yapan popüler Fransız Astérix

çizgi roman serisi gibi, yetişkinler de düşünülerek yazılmış gibi görünmektedirler. Bununla birlikte, genel olarak çocuk edebiyatının egemen bir cumhuriyeti vardır.

Çocuk edebiyatı, edebi ana akımın bir kolu olsa da, kendi tanımlanabilir, yarı müstakil tarihini sunar. Kısmen, çocuğun "keşfi" nin en göze çarpanı olduğu bazı izlenebilir sosyal hareketlerin meselesidir. Yetişkin edebiyatının birçok standardını karşılaması gerekirken, aynı zamanda değerlendirilebileceği kendi estetik kriterlerini geliştirdiği ölçüde bağımsızdır. En iyi uygulayıcılarından bazılarına göre, aksi takdirde söylenmemiş ya da söylenemez kalacak bazı şeylerin söylenmesini sağlayan mevcut tek edebi ortam olarak da bağımsızdır. Okuyucu kitlesinin doğası onu diğerlerinden ayırır; özellikle 12 yaşından küçük çocuklar tarafından, yetişkinlerin okumasından farklı olarak, trans halindeymiş gibi okunur. Okuryazar halklar arasında evrensel olarak yaygın olan bu tür, bazıları yetişkin atalarına benzeyen, çoğu kendine özgü zengin bir türler, tipler ve temalar dizisi sunar. "Üslubu, duyarlılığı ve vizyonu", gerçekçi bir gerçekçilikten ince bir mistisizme kadar uzanan geniş bir yelpazeye yayılır. Gerçekten de, çocuk edebiyatının uluslararası ölçekte kurumsallaşması, bazılarında göre o kadar ileri gitmiştir ki, özünde yatması gereken kendiliğindenliğe ve özbilinç eksikliğine gölge düşürmüştür (Balcı, 2012).

5.2. Çocuk Edebiyatının Amacı ve Kapsamı

Çocukların temel psikolojik ihtiyaçları şunlardır: "güvenlik ve macera". Bir çocuğun sağlıklı zihinsel gelişimi büyük ölçüde, görünüşte birbiriyle çelişen ama gerçekte birbirini tamamlayan bu iki ihtiyacın uygun şekilde karşılanmasına bağlıdır. Bunlar, tamamlayıcı bir şekilde birlikte akımın akışına neden olan elektriğin pozitif ve negatif yükleriyle karşılaştırılabilir. Bir çocuk zihinsel yaşamında güvenlik ve macera gereksinimlerinin dengeli bir şekilde karşılanmasından beslenir. Bunların karşılanmasındaki yetersizlik veya bu konudaki herhangi bir dengesizlik ciddi nevrotik bozukluklara ve akut bir hayal kırıklığı ve mutsuzluk duygusuna neden olabilir. Bu tür rahatsızlıkları olan bir çocuk, toplumda uyumsuz bir kişilik haline gelecek, kendisi sefil bir yaşam sürecektir ve anneler için bir sorun, sıkıntı ve mutsuzluk kaynağı olacaktır. Edebiyat, güvenlik için temel bir gereklilik olan neşeli bir yaşam atmosferi sağlayarak ve maceralı girişimler konusunda çocukların hayal gücüne tam bir oyun sunarak güvenlik ve macera psikolojik ihtiyaçlarını büyük ölçüde karşılar. Çocuk edebiyatında, gerçek hayatta normalde özlediği hoş ve maceralı durumların bolluğunu bulur. Kendi maceracı girişimleri için, okuduğu hikâyelerden büyük ilham alır. Zihni bir dağın tepesine maceralı bir yolculuk ya da açık denizlerde bir yolculuk için can atar. Ateşin içine girmek ve oradan yara almadan çıkmak ister. Hayal gücünde, güçlü kahramanların zor rollerinde görünmek ister. Bunu da büyük gezginlerin, savaşçıların, kaşiflerin, denizcilerin ya da sosyal hizmet çalışanlarının başarılarını okuyarak yapar. Kendisini hakkında okuduğu kahramanın yerine koyar. Kitaplarda okuduğu maceraların anlatılarından zihinsel yaşamında beslenir (Kamm, 1971).

Çocuk Edebiyatı'nın kapsamı konusunda da pek çok kuşku vardır. Bazı yaklaşımlara göre, klasiklerden yapılan uyarlamalar bu edebiyat türüne aittir. Ancak önceki yaklaşımı reddeden yaklaşımlar da vardır. Bazı yaklaşımlar çizgi roman dergilerinin Çocuk Edebiyatı'na ait olduğunu savunur; ancak bu görüşü reddedenler de vardır. Ancak asıl zorluk hem yetişkinler hem de çocuklar tarafından okunabilen metinlerdir. Örneğin, William Golding'ın yazdığı Sineklerin Tanrısı'nın konusu çocuklarla ilgiliyken, üslubu ve uluslararası anlamı yetişkinlerle ilgilidir. Aynı durum La Fontaine'in Fabllarında olduğu gibi tam tersi şekilde de ortaya çıkabilir. Bu durumdaki görüş, dünyanın edebiyata bakışı değiştiğinde, diğerlerine göre daha kolay olan metinlerin çocuklar için metinler haline geldiğidir. Daha önce de belirtildiği gibi, Çocuk Edebiyatı diye bir türün olamayacağına inanan bir başka yaklaşım da mevcuttur. Günümüzde çocuk edebiyatı tanımı, çocuklar için yazılmış ancak yetişkinler tarafından da okunabilen metinleri ifade etmektedir. Bu edebiyat, yetişkin edebiyatından farklı olarak 200 yıllık bir geçmişe sahiptir; kendine has edebi üslubu, estetik özellikleri vardır. Bu özellikleriyle de bu

sıfatı hak etmiştir. Bu gerçekler göz önüne alındığında eğitici metinler, La Fontaine gibi öncelikle yetişkinler için yazılmış halk masalları ve çizgi roman dergileri çocuk edebiyatının dışında kalmaktadır.

Temel tanımıyla çocuk edebiyatı metinleri duygusal ve ahlaki değerler açısından çocuklar için iyi olmalıdır. Post yapısalcılık üzerine çalışan bir çocuk edebiyatı eleştirmeni olan Karin Lesnik-Oberstein'a göre; çocuk edebiyatı kendini açıkça ve amaçlı bir şekilde ilgili ilan ettiği için özel bir şey olmak istemiştir. Temel olarak Çocuk Edebiyatı, genç vatandaşlara duygusal ve ahlaki değerleri öğretmekle ilgilidir. İyi kitaplar öğrencilere pek çok değeri öğretebildiği gibi, çocuklara hayatı öğretir ve dahası başka hiçbir zevk, bir çocuğun zihnini medeniyetin sembolleri, kalıpları, derinlikleri ve olanaklarıyla bu kadar zengin bir şekilde donatamaz. Çocuk edebiyatının çocukları, diğer çocuklarla herhangi bir şekilde ilişkili olması gerekmeyen özel çocuk fikirleri olarak oluşturulur ve çocuk edebiyatının edebiyatı, diğer edebiyatlarla herhangi bir şekilde ilişkili olması gerekmeyen özel bir edebiyat fikridir (Bayraktar, 2021).

Çocuk edebiyatının en önemli özelliklerinden biri, 'çocuk edebiyatı' içindeki 'çocuk' ve 'edebiyat' terimlerinin birbirinden ayrılabilir ve birbirine daha az bağımlı olmasıdır. Diğer disiplinlerden aldıkları malzemeyi kendi özel argümanlarına uyacak şekilde dönüştürüyorlar. Bir başka sorun da, çocuk edebiyatının tanım sorunlarını ortaya çıkarabileceği fikri eleştirmenler tarafından sıklıkla kabul edilip tartışılrsa da, 'çocuk'un eşit derecede tanım sorunlarını ortaya çıkarabileceği fikrine şiddetle direnilmesidir. Aslında eleştirmenlerin dikkati, kitabın çocuğun ilgisini çekip çekmeyeceği ve nasıl çekeceği, çocuğun kitabı sevip sevmeyeceği üzerine odaklanır (Bayraktar, 2021).

Aile ve çocukluk tarihçisi Philippe Ariés'in (1914-1989) belirttiği gibi, aile ve çocukluk, kültürel ve sosyal çerçeveler içinde değişken sosyal, ahlaki ve etik değer ve güdülerin taşıyıcısı olarak işlev gören fikirlerdir. Ariés'in bu fikri çok önemlidir, çağdaş eleştirmenler onun fikrini Batı kültürü içindeki çağdaş süreçlere uyarlamışlardır. Örneğin Jacqueline Rose, Peter Pan'ın durumunu ifade eder. Peter Pan'ın bu görüşün güncel anıtı olduğunu, çünkü Peter Pan'ın yazarının doğrudan bir grup olarak çocukları hedef aldığını; doğrudan çocuklara ve onlar için konuştuğunu belirtir.

Genel bir evrensellik olarak çocuk, tüm dünyada çocuk edebiyatı eleştirisini birbirine bağlar. Çeşitli kültürlerde çocuk edebiyatı eleştirisi, çocuktan ve var olan varlıktan bahsederek birleşir; ancak bu var olan varlık çeşitli kültürlerde farklı şekilde tanımlanabilir. Çocuk ve ona eşlik eden çocuk edebiyatı, diğer kültürlerden eleştirmenler tarafından genellikle Batı'dan ithal olarak tanımlanır (Diren, 2013). Tek, tutarlı, nesnel bir çocuk okur olduğu varsayımı, çocuk kitaplarının edebi eleştirmenleri olduklarını iddia etseler bile tüm çocuk edebiyatı eleştirmenleri için geçerlidir. Edebi olan, kitabın çocuğu nasıl etkilemesi gerektiği açısından tanımlanır. Çocuk edebiyatı ve çocukluk tanımlarının çocuk edebiyatı için nasıl ve neden bu kadar önemli olduğu incelenmesi gereken bir konudur. İlk adım, didaktik veya eğitim amaçlı kullanılan kitapları çocuk edebiyatından ayırmaktır. Çocuk edebiyatının, okuyan çocuğa sadece öğretici, zorunlu, müdahaleci veya sıkıcı olarak tanımlanan didaktik mesajlarla değil, eğlence ve içsel çekicilik yoluyla seslenmesi beklenir. Bu aynı zamanda çocuk kitaplarının edebi niteliklerinin belirtilmesinin de ana nedenidir. Temel mücadele, çocuklar için iyi olan ve çocuklar tarafından okunması gereken kitapların bazen çocukların arzularıyla uyuşmamasıdır. Örneğin bir çocuk özgürlük ve hürriyetle ilgili bir kitap okuduğunda, ona çeşitli kültürel ve toplumsal yapıları anlama görevi verilir.

Edebiyat metinlerinin hemen hepsinde var olan seçme, değiştirme ve yenileme ilkesi çocuk metinleri için de geçerlidir. Soyut kavram ve değerler edebiyat metinleri ile somutlaşır. Etkili olmalarının nedeni de budur. Eski öykü ve masalların popüler ideolojiye göre yeniden anlatıldığı görülmektedir; ancak bunu durdurmak mümkün değildir. Bu yüzden ebeveynlerin

çocuklarını bu tür aldatmacalardan korumanın bir yolunu bulmaları gerekir (Şimşek ve Yakar, 2014). Çocuk edebiyatının küçük çocuklar için değeri hem kişisel hem de akademiktir. Çocuk edebiyatının içerdiği kişisel değerlerden bazıları çocuklara neşe vermesi, hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını artırması ve dolaylı deneyimler yaşamalarını sağlamasıdır. Çocuk edebiyatının akademik değerinin ise öğrencilerin okuma ve yazma becerilerini artırmanın yanı sıra içerik alanı bilgisi hakkında bilgi vermesinden kaynaklandığı söylenebilir. Böylece çocuk kitapları, hem kişisel hem de akademik çok çeşitli konularda bilgi ve birikimin sunulabildiği eğitim materyalleri olarak algılanmaktadır (Tekşan, Acar ve Yiğit, 2012).

İlgili literatürde çocukların erken yaşta nitelikli çocuk kitaplarıyla buluşturulmasının onlar üzerinde birçok farklı alanda olumlu etkileri olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, kitaplar çocukların dil gelişimine katkıda bulunduğu ve edebi ihtiyaçlarını karşıladığı için çocukların edebiyatla etkileşimi çok önemlidir (Dursunoğlu, 2007). Çocuklarla kitap paylaşan yetişkinler, öğrencilerin kitapları baskı modelleri olarak görmelerini ve çeşitli türlerin stil ve içerikleri hakkında bilgi edinmelerini sağlar. Daha da önemlisi, çocuklar kendi yazılı metinlerini oluştururken bu çocuk edebiyatı örneklerini görme ve bunlar hakkında konuşma deneyimlerini kullanabilirler. Ayrıca, kitaplarla etkileşime giren çocukların yazılı dil farkındalıkları ve genel olarak dil gelişimleri desteklenir ve yaratıcılıkları artabilir (Uzuner Yurt, 2014).

Çocuk edebiyatı sayesinde çocuklar sıfatların, zamirlerin, çoğulların ve olumlu ya da olumsuz ifadelerin doğru ve uygun kullanımını öğrenebilirler. Böylece kelime dağarcıklarını artırarak duygu ve düşüncelerini daha kolay ifade etmelerine yardımcı olur (Dayıoğlu, 2000). Bu nedenle, dilbilgisi ve/veya noktalama hataları içermeyen örnek çocuk kitapları bulmak son derece önemlidir, örneğin öğrenciler yanlış dil kullanımı, yazım veya noktalama hatalarını içselleştirebilirler. Ayrıca, çocuk edebiyatı çocukların düşünme becerilerini geliştirmeye yardımcı olabilir, okudukları hikayeler arasında karşılaştırma yapmalarını sağlayabilir, onları konuları, karakterleri ve nesnelere sınıflandırmaya yönlendirebilir, tahmin yürütmelerine ve neden-sonuç ilişkisi kurmalarına olanak tanıyabilir. Daha da önemlisi, kitap okumak öğrencilerin yazma becerilerini artırır ve çocuk edebiyatı çocukların akıl yürütme ve problem çözme becerilerini de geliştirebilir (Şimşek ve Yakar, 2014). Problem durumları ve olaylar, karakterlerin davranışları, kararları, motivasyonları ve diyaloglar hakkında konuşmak gibi hikayeleri yeniden anlatmak, öğrencilerin neden-sonuç ilişkilerini belirleme üzerinde çalışmalarına olanak sağlayabilir. Ayrıca farklı hikayelerdeki çeşitli olay örgülerini, karakterleri ve mesajları karşılaştırabilirler. Ayrıca, çocuk edebiyatı çocukların dinleme becerilerini geliştirmenin yanı sıra duygu, düşünce ve davranışlarının şekillenmesine katkıda bulunarak kendilerini daha iyi tanımlarına yardımcı olabilir (İştan ve Gönen, 2007). Edebi eserler aracılığıyla çocuklar aynı zamanda nezaket, paylaşma, sevgi ve yardımseverlik gibi soyut kavramları da öğrenerek kişiliklerinin gelişimine katkıda bulunurlar (Uzuner Yurt, 2014). Çocuk edebiyatı aracılığıyla öğrencilere dolaylı deneyimler yaşama fırsatı da sunulur. Çocuklar kitaplar aracılığıyla bir yaz kampına gitmenin, bir yarışmaya katılmanın, dünyayı gezmenin ve benzeri şeylerin mutluluğunu hissedebilirler. Ayrıca, çeşitli hikayelerdeki karakterler aracılığıyla çocuklar önemli değerler ve arzu edilen kişisel özellikler hakkında bilgi edinebilirler.

Harits ve Chudy (2017), çocuk edebiyatının bu işlevini yineleyerek, çocuk edebiyatının çocuklara kim olduklarını göstermenin yanı sıra duygularını, hedeflerini ve fikirlerini netleştirmeleri açısından ayna olabileceğini belirtmektedir. Ayrıca, çocukların başkalarının duygularını, geleneklerini ve deneyimlerini öğrendikleri pencereler de olabilirler. Dolayısıyla, gerçekçi hikayeler ve romanlar çocukları karakterlerle etkileşime girmeye teşvik etmenin yanı sıra karakterlerin günlük yaşamlarında benzer sorunları nasıl çözdüklerini anlamalarına yardımcı olur (Oğuzkan, 2000; Çakmak Güleç ve Geçgel, 2006; Karakuş, 2006; Gülerüz, 2006; Sever, 2013; Karatay, 2014).

5.3. Çocuk Edebiyatı Eserlerinde Olması Gereken Özellikler

Çocuk edebiyatı eserlerinde bulunması gereken özellikler şekil, kapsam ve anlatım özellikleri olarak üç ana gruba ayrılabilir. Şekil bakımından, bu eserlerin; “kapak resimlerinin canlı ve çekici olması, kitabın sağlam ve mat renkli kâğıda basılı olması, hacim bakımından fazla kalın olmaması, harflerin gözü yormayacak karakterde ve baskısının temiz olması, kitap ve dergideki resimlerin bir sanat değeri taşıması ve çocuk psikolojisine uygun bulunması, yazım, noktalama ve söz dizimi bakımından kusursuz olması, sayfa düzeninin karışık olmaması, kitapların iç açıcı nitelikte ciltli olması, satır aralarının ne sık ne de seyrek olması” gerekmektedir. Kapsam bakımından değerlendirilecek olursa; söz konusu eserler “aile, millet, insanlık, tabiat ve hayat sevgisi telkin etmeli, güzelliğe karşı hayranlık ve koruyuculuk aşılmalı, nezaket, hakka saygı, yardımlaşma, kahramanlık, mertlik, dürüstlük gibi erdem olarak kabul edilen konular islenmeli, çocuk dünyasına ve psikolojisine uygun olmalı, âdet ve geleneklerimizi tanıtip sevdirmeli, çeşitli bilgileri öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde onlara hissettirmeden benimsetmeli, masal ve şiir türlerinin dışında olanlar gerçeğe uygun olmalı, mümkün olduğu kadar neşe verici olmalı, çocuğun duygu ve düşünce ufkunu genişletmeli, kişisel girişim isteği uyandırmalıdır. Son olarak çocuk yayınlarının anlatım özellikleri şöyle olmalıdır: kısa cümleler kurulmalıdır. Yaş düzeyine ve çocukların seviyelerine göre değişebilir. Cümleler, özellikle tek özneli ve tek bir yargıyı bildirmelidir. Gereksiz sözler ve kelimelerden anlatımı bozan söz gruplarından kaçınılmalıdır. İşlenecek konular, küçüklerin bildikleri, denedikleri varlıklara ve olaylara bağlı olmalıdır. Çocukların kafasında kavramları bulunan kelimeler seçilmelidir. Gösterişli kelimelerden ve bol sıfatlı anlatımlardan kaçınılmalıdır. Yazılacak hikâyeye, şiir, masal vs konularını seçerken çocukların ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır (Hızlı, 2006).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Her eğitim süreci edebiyatla başlar, çünkü bilgilendirici bir rol üstlenir ve bilginin kapılarını açar, bilgiye erişim sağlar, bilgiyi pratik hayata taşır. Edebiyatla çalışmanın birçok yolu ve çeşitli kaynakları vardır. Çocuk edebiyatı çocukların daha iyi yazmalarını ve yaratıcılıklarını geliştirmelerini sağlar, çünkü okuma ve yazma eylemi birbiriyle yakından ilişkilidir. Bu anlamda, "çocuk edebiyatı her şeyden önce edebiyattır ya da daha doğrusu sanattır: dünyayı, insanı, yaşamı sözcüklerle temsil eden bir yaratıcılık olgusudur". Hayallerle pratik yaşamı, düşsel olanla gerçek olanı, ideallerle bunların gerçekleşmesi mümkün olanları/olmayanları birleştirir.

Çocuk edebiyatı, hayalleri gerçeğe dönüştürme görevine sahiptir; öğretme-öğrenme süreci, çocuğun büyümesi, neşesi ve büyüğü için mükemmel bir kaynaktır. Öğrenmenin ilk aşamalarında çocuk edebiyatının şekillendirici ve sosyalleştirici bir işlevi vardır. Çocuk edebiyatı, çocuğu gelişim ve sosyalleşme sürecinde destekler ve bu aşamada çocuğun ilgileri ses, ritim, bireyselleştirilmiş sahneler, az metinli kitaplar, çok sayıda baskı ve tekerleme, hayvanlar ve bilinen nesnelere ve çocukların dünyasına aşına olan sahnelerle ilgilidir. Bu edebi süreçte, özneyi büyülü hipotezlerin üreticisi olarak harekete geçirecek ayrıcalıklı bir alan bulunur. Bu, çocuğun dış ve iç dünya arasında çok az fark yarattığı büyülü zihniyet aşamasıdır. Edebiyat, kitaplar ve çevrelerindeki nesnelere gravürleri aracılığıyla "ben" ve dünya arasındaki ayrımın yapılmasına yardımcı olacaktır. 4 ila 6 yaş arasında çocuk büyülü gerçekçilik okumayı tercih eder. Masallar, efsaneler, mitler, fabllar, yaratıcı değişim sunabilir, çünkü gelişiminin bu aşamasında çocuk esasen fanteziye duyarlıdır.

Edebi metinler, farklı anlayış düzeylerine sahip çocuklar için uygun beceriler, bilgiler ve diller sağlar. Edebiyat, çocuğun bütünsel oluşumunu teşvik eder ve onları daha zengin bilgi anlatıları olan efsaneler, masallar ve kısa hikâyeler gibi çeşitli öğretim yöntemleriyle uyarır. Örneğin, “Kırmızı Başlıklı Kız, Güzel ve Çirkin, Çirkin Ördek Yavrusu, Rapunzel, Külkedisi,

Kötü Kurt ve Üç Küçük Domuzcuk” gibi hikâyeler ve tüm karakterleri, "eski" hikâyeler olsalar bile, çocuklar için bir cazibe merkezi olmaya devam etmekte ve acı, ıstırap ve çocuk korkularına karşı etkili yöntemler sunmaktadır. Söz konusu hikâyeler, hayal gücünü geliştirmeye yönelik somut metodolojilerle çocuklara sunulduğunda, kuşkusuz çocuklar hikâyedeki karakterlerde kendi "idollerini" ya da "kahramanlarını" bulmakta ve bu durum çocuklarda merak, yorumlama, ilgi, sevgi, büyü ve cesaret duygularını geliştirmektedir.

Edebi süreç her yaşta büyüleyicidir, edebiyat alışkanlığının yetişkinlere bile iyi geldiği unutulmamalıdır. Edebiyat, öğretme-öğrenme sürecinde katılımcı ve eleştirel bir şekilde çocuğun gelişimi için bir arabuluculuk aracı olarak hareket eder, eğitici karakteri çocuğun sosyalleşmesine ve oluşumuna, dünyayı, insanları, kültürel ve dilsel çeşitleri ve kendi kişiliğini yorumlamasına olumlu bir şekilde katkıda bulunur.

Edebiyat, okuyucunun kültürel evrenini yapılandırmasına yardımcı olmak için dünyadan unsurlar aldığı, edebiyatın yaratıcısına odaklanan bir temsil ve dünya vizyonunu içeren sözlü bir sanattır. Bununla birlikte, edebiyat öğretiminin geliştirilmesinde, aracı öğretmen, öğrencilerin öğrenmesine katkıda bulunmak için mevcut tüm kaynakları pedagojik olarak uygun bir şekilde kullanmalıdır; burada her çocuk, hikaye anlatımı yoluyla resmi bir şekilde hayal etme, anlama, yorumlama, yazma, okuma ve konuşma kapasitesini ve kolaylığını gösterir. Çünkü sadece pedagojik kaynakların çeşitliliğinin oyunla birlikte öğretme-öğrenme sürecinde yer aldığı mükemmel bir sınıfta, çocuklar yaratıcılıkları ve hayal güçleri aracılığıyla gerçek dünyaya dair kendi anlayışlarını, başkaları arasındaki sosyalleşmeyi aşamalı ve anlamlı bir şekilde inşa etmiş olurlar.

Sonuç olarak, birçok araştırma ve inceleme çocuk edebiyatının çocukların hayal gücünü ve yaratıcılığını geliştirdiğini, dil gelişimini desteklediğini, kelime dağarcığını zenginleştirdiğini ve çeşitli konularda farkındalık meydana getirdiğini ortaya koymuştur. Bu özelliklerin yanı sıra, çocuklar kendileri, günlük deneyimleri ve sorunları, çevrelerindeki insanlar ve nesnelere, hatta çok uzak yerlerdeki toplumlar ve gelenekler hakkında da bilgi edinebilirler. Başka bir deyişle, çocuklar edebi kitaplar aracılığıyla kendilerinin sahip olmadığı durumları ve duyguları deneyimleyebilir, göremedikleri yerleri görebilir, günlük yaşamlarında tanımadıkları ve deneyimlemedikleri insanlarla tanışabilirler. Çocuk edebiyatının çocuklar için doğrudan bir öğretici rolü olmasa da, işlediği konular ve verdiği mesajlarla empati, sevgi, saygı, çalışkanlık ve yardımseverlik gibi evrensel değerlerin algılanmasında tartışmasız bir etkisi vardır. Ayrıca çocuk edebiyatı, çocukların hayal gücünü ve yaratıcılığını geliştirebilir, öğrencilerin dil gelişimini destekler, kelime dağarcığını zenginleştirir, edebi ürünlerin konuları ve sunumu ile ilgili farkındalık yaratır. Böylece genç okurlar, çocuk edebiyatı aracılığıyla günlük yaşamlarında tanımadıkları ve karşılaşmadıkları insanların durumlarını ve duygularını deneyimleyebilirler.

REFERENCES

- Afterschool Alliance (2013). The life-enhancing benefits of reading in out-of-school programs. Washington, DC: author. <http://afterschoolalliance.org/documents/Afterschool-Literacy-Brief.pdf>.
- Balcı, A. (2012). Türkiye'de Çocuk Edebiyatı Üzerine Hazırlanan Lisansüstü Tezler Hakkında Bir Meta-Analiz Çalışması/A Meta-Analysis Study On Post-Graduate Theses Written On Children's Literature In Turkey. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(17), 195-206.
- Bayraktar, A. (2021). Value of Children's Literature and Students' Opinions Regarding Their Favourite Books. International Journal of Progressive Education, 17(4), 341-357.

- Capwell, N. (2012). Foundation for learning is built upon reading. <http://www.urbanchildinstitute.org/articles/editorials/foundation-for-learning-is-builtupon-reading>.
- Carter-Jones, S. L. (2015). Reading as an act of creating value: Character education in a public Montessori school. New Haven: Yale University National Institute.
- Clark, C., & Rumbold. K. (2006). Reading for pleasure: A research overview. London: National Literacy Trust. http://www.literacytrust.org.uk/assets/0000/0562/Reading_pleasure_2006.pdf.
- Cooper, Ryan & Tauer, (2008) Teaching for Student Learning, USA: Houghton Mifflin Company.
- Çakmak Güleç, H., & Geçgel, H. (2006). Çocuk edebiyatı. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Diren, N. (2013). Translation Of Children's Literature: A Study On Keloğlan Masalları And Their Translations Into English. (Yüksek Lisans Tezi). Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çeviribilim Anabilim Dalı.
- Dursunoğlu, H. (2007). Çocuk edebiyatı (Ed: Ö. Yılar & L. Turan). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Ediger, M. (2007). Purposeful reading and the student, *Edutracks*, 6 (9), 11-12.
- Emam, M., Kazem, A., Al-Said, T., Al-Maamary, W., & Al-Mandhari, R. (2014). Variations in Arabic reading skills between normally achieving and at risk for reading disability students in second and fourth grades. *Review of European Studies*, 6(3), 17-30.
- Fadiman, C. (2021). Children's literature. <https://www.britannica.com/art/childrens-literature>.
- Guthrie, J. T. (2008). Reading motivation and engagement in middle and high school: Appraisal and intervention. In J. T. Guthrie (Ed.), *Engaging adolescents in reading* (pp. 1-16). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Güteryüz, H. (2006). Yaratıcı çocuk edebiyatı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Hatfield, C. (2006). Comic Art, Children's Literature, and the New Comic Studies. *The Lion and the Unicorn*, 30(3), 360-382.
- Hızlı, İ. (2006). İlköğretim 8. sınıf Türkçe kitaplarında metinlerin çocuk edebiyatı ölçütleri açısından değerlendirilmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Işıtan, S., & Gönen, M. (2007). Resimli çocuk kitaplarının benlik kavramıyla ilgili konuları içermesi yönünden incelenmesi. II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu, sf. 413-421, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Jenkins, W. A. (1967). Reading for enjoyment and personal development. *Educational Leadership*, 24 (5), 404-406.
- Jose, G. R., & Raja, B. (2011). Teachers' Role in Fostering Reading Skill: Effective and Successful Reading. *Journal on English Language Teaching*, 1(4), 1-10.
- Kamil, M. L., Mosenthal, P. B., Pearson, P. D., & Barr, R. (2016). *Handbook of reading research, Volume III*. Routledge.
- Kamm, A. (1971). Children's literature its purpose and use, *International Library Review*, 3 (2), 169-186.
- Karakuş, I. Ş. (2006). Çocuk edebiyatı ürünlerinin okuma gelişimine etkisi. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karatay, H. (2014). Çocuk edebiyatı metinlerinde bulunması gereken özellikler. İçinde T. Şimşek (Editör). *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı el kitabı*. 3. Baskı (81-129). Ankara: Grafiker Yayınları.

- Lapp, D., Moss, B., Grant, M., & Johnson C. (2015). A close look at close reading: Teaching students to analyze complex texts, grades k-5. Alexandria, VA: ASCD.
- Lerer, S. (2008). Children's literature : a reader's history, from Aesop to Harry Potter. Chicago. ISBN 978-0-226-47300-0. OCLC 176980408.
- Mahrooqi, R., & Denman, C. (2016). Establishing a reading culture in Arabic and English in Oman. Arab World English Journal (AWEJ) Volume, 7.
- Nacer Bouhedjam, D. (2015). Importance of Reading Activity in Education. https://www.researchgate.net/publication/314094530_Importance_of_Reading_Activity_in_Education/citation/download.
- NCLRC (2021). Reading. <http://www.nclrc.org/essentials/reading/reindex.htm>
- Neydim, N. (2003). Çocuk edebiyatı. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Noor, N. M. (2011). Reading habits and preferences of EFL post-graduates: A case study. Indonesian Journal of Applied Linguistics, 1(1), 1-9.
- Oğuzkan, A. F. (2000). Çocuk edebiyatı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Owusu-Acheaw, M., & Larson, A. G. (2014). Reading habits among students and its effect on academic performance: A study of students of Koforidua Polytechnic. Library Philosophy and Practice, 2014(1), 1-22. Retrieved from <http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2908&context=libphilprac>.
- Özdemirci, F. (2000). Kitapların dünyasında çocuk çocuğun dünyasında kitaplar. Türk Kütüphaneciliği, 14(2), 226-232.
- Palani, K. K. (2012). Promising reading habits and creating literate society. Journal of Arts, Science and Commerce, 3(2), 90-94.
- Pradani, A. (2021). The Importance Of Reading To Expand Knowledge. Department Of Biology Faculty Of Science And Data Analytics Sepuluh Nopember Intitute Of Technology Surabaya.
- Rebuck, G. (2015). Why we all need books: The benefits of reading for pleasure. Express. <http://www.express.co.uk/entertainment/books/558959/Baroness-Gail-Rebuck-why-weneed-books-benefits-reading-pleasure>.
- Sever, S. (2013). Çocuk edebiyatı ve okuma kültürü. İzmir: Tudem.
- Shoebottom, P. (2015). The importance of reading. Retrieved from <http://esl.fis.edu/parents/advice/read.htm>.
- Smith, D. (2000). The Times plans a children's best-seller list. The New York Times, 24.
- Şimşek, T. (2002). Çocuk Edebiyatı, Rengârenk Yayınları, Ankara. Toker, Ş.,(2001. Tevfik Fikret" in Çocuk Şiirleri, Türk Dili, S. 592, Nisan.
- Şimşek, T., & Yakar, Y. M. (2014). Çocuk ve edebiyat. İçinde T. Şimşek (Editör). Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı el kitabı. 3. Baskı (13-44). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Şirin, M. R. (2016). Edebiyat ve çocuk edebiyatı edebiyatın amacı ve işlevi. Türk Dili Dergisi, CX (780), 12, 31.
- Tanju, E. H. (2010). Çocuklarda kitap okuma alışkanlığı'na genel bir bakış. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 21(21), 30-39.
- Tekşan, K., Acar, F., & Yiğit, M. S. (2012). Çocuk edebiyatı eserlerine çocukların penceresinden bakış. 3. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu, (s. 937-945). Ankara Üniversitesi.

- Temizyürek, F. (2003). Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatının önemi. Türklük Bilimi Araştırmaları, (13), 161.
 - Tercanlı Metin, G. & Gökçay, G. (2014). Bebeklik ve Erken Çocukluk Döneminde Kitap Okuma: Çocuk Sağlığı İzlemlerinde Etkili Bir Gelişim Önerisi. Çocuk Dergisi, 14 (3) , 89-94 .
 - Terlitsky, A. B., & Wilkins, J. (2015). Characteristics of family literacy programmes that improve child literacy, behaviour and parenting skills. International Journal of Pedagogies and Learning.
 - Terlitsky, A. B., & Wilkins, J. (2015). Characteristics of family literacy programmes that improve child literacy, behaviour and parenting skills. International journal of pedagogies and learning, 10(2), 121-138.
 - UNESCO (2012). Opportunities Lost: The Impact Of Grade Repetition And Early School Leaving. UNESCO Institute for Statistics - 2012. Canada
 - Uzuner Yurt, S. (2014). Çocuk yayınları. İçinde T. Şimşek (Editör). Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı el kitabı. 3. Baskı (71-80). Ankara: Grafiker Yayınları.
 - Wren, S. (2001). The cognitive foundations of learning to read: A framework. Austin: Southwest Educational Development Laboratory.
- Yalçın, A., & Aytaş, G. (2003). Çocuk